

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

א"פ 8935-03-19 ע' ואח' נ' א' (אדם שמונה לו אפוטרופוס) ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד השופטת נאוה גדיש

מבקשים

1. ע'

2. פ'

3. מ'

נגד

משיבים

1. א'

(האדם שמונה לו אפוטרופוס)

2. האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב משרדי ממשלה

999010

3. משרד הרווחה והשירותים החברתיים - תל אביב

משרדי ממשלה 500106212

5. הקרן לטיפול בחסויים-תל אביב גופים על פי דין

513436334

ובעניין עו"ד י"ע, האפוטרופוס לדין של מר א'

החלטה

לפני בקשת ילדיו של מר א', לזמן לעדות את עו"ד י"ע, שמונה על ידי בית המשפט, כאפוטרופוס לדין של אביהם.

1. על מנת להכריע בשאלה אם יש לאפשר לצד לזמן אפוטרופוס לדין למתן עדות, יש להקדים ולהבהיר מיהו האפוטרופוס לדין, מה תפקידו ומה מטרת המינוי.

מינוי אפוטרופוס

2. בהתאם לסעיף 33(א)(4) לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב – 1962 (להלן: חוק הכשרות), בית המשפט רשאי למנות אפוטרופוס למי ש"אינו יכול, דרך קבע או דרך ארעי, לדאוג לעניינו, כולם או מקצתם, ואין מי שמוסמך ומוכן לדאוג להם במקומו". בסעיף 68(א) לחוק הכשרות ניתנה לבית המשפט הסמכות למנות אפוטרופוס לדין, ביחס לכל אדם שמונה לו אפוטרופוס, "לשם שמירת עניינו" של זה.

3. מקום שנקבע, במסגרת ההליכים בתיק זה, כי מר א' הוא אדם שזקוק לאפוטרופוס, מונה לו גם אפוטרופוס לדין, שיביא את עמדתו לבית המשפט.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

א"פ 8935-03-19 ע' ואח' נ' א' (אדם שמונה לו אפוטרופוס) ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

מינוי אפוטרופוס לדין

4. אפוטרופוס לדין הינו מי שמונה כדי לייצג את האדם שמונה לו אפוטרופוס, בהליכים לפני בית המשפט, בפרט בהליכים שנוגעים לאותו אדם, בהם חשוב כי עמדתו ודעתו תישמענה, באופן ישיר ובלתי אמצעי, עד כמה שהדבר מתאפשר.

5. ככלל, בתי המשפט נוהגים למנות אפוטרופוס לדין לאדם שמונה לו אפוטרופוס, כאשר יש חשש לניגוד עניינים, בין טובתו לבין טובת מי מבני משפחתו וכן כאשר בני המשפחה חלוקים בדעותיהם, באשר לטובתו של אותו אדם.

האפוטרופוס לדין משמש זרועו הארוכה של בית המשפט, שמטרתה להגיע ישירות לאדם שמונה לו אפוטרופוס, לשמוע את קולו ואת דעתו, ככל שיש לו דעה עצמאית שניתן לשמוע, וכן לקבל המלצה באשר לטובתו, באופן ישיר וללא "רעשי רקע".

כך היטיבה להבהיר זאת כב' השופטת אלון בפסק הדין בעניין תמ"ש (חי') 10176-04-10 ש.פ.ר עמותה למתן שירותי אפוטרופסות נ' החסוי (פורסם במאגרים):

"מינוי אפוטרופוס לדין הינו כלי משפטי יעיל וחשוב, אשר יכול להבטיח שקולו של האדם בהליכי אפוטרופסות ישמע בבהירות, יהיה הקול המרכזי במקהלת הליך האפוטרופסות, וייתן את הטון.

המינוי מאפשר הצגת תמונה מאוזנת ורחבה יותר בפני בית המשפט, בה האדם הוא במוקד והשאר ברקע.

המינוי מאפשר לבית המשפט לפעול דה-פקטו לחקר ולאיסוף נתונים, לאורם ניתן לבחון את שיקול הדעת של הגורמים המקצועיים, את האינטרסים של בני המשפחה או של מקורבים, את מכלול החלופות, וקיומם של פתרונות מידתיים... האפוטרופוס לדין יכול להרחיב עד כדי מעורבות בדינאמיקה המשפחתית... ולסייע בקידום הבנות ובחיזוק מקומו ומעמדו של האדם בסביבתו...

אפוטרופסות לדין באמצעות עו"ד מאפשרת לאדם... ייצוג והשתתפות אמיתית ומותאמת בהליך.... (בו) חייו וזכויותיו עומדים לדין..."

6. השינוי שנעשה בחוק הכשרות, בעקבות תיקון 18, העלה והדגיש את החשיבות של כבוד האדם ואת הצורך להביא לפני בית המשפט את רצונו והעדפותיו, ביחס לכל הליך משפטי הנוגע לו.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

א"פ 8935-03-19 ע' ואח' נ' א' (אדם שמונה לו אפוטרופוס) ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

7. בענייננו, מצאתי למר א' אפוטרופוס לדין, על רקע הטענות שהעלו ילדיו כלפי בת זוגו
מזה כמעט שני עשורים, ולאור ההליכים שהתנהלו ביחס אליו (והחלו בבית המשפט לענייני
משפחה בחדרה).

עמדת הלשכה לסיוע משפטי

8. היות והמינוי נעשה מטעם הלשכה לסיוע משפטי, בקשתי גם את עמדתה של זו למבוקש.
כפי שצוין על ידי הלשכה לסיוע משפטי, עורכי הדין שנבחרו לעבוד במערך זה, עברו הכשרה
מתאימה שנתנה בידיהם את הכלים להנגיש לבית המשפט את רצונו של האדם שמונה לו
אפוטרופוס.
המטרה כאמור הינה להביא את עמדת האדם שמונה לו אפוטרופוס לפני בית המשפט,
באופן אובייקטיבי ובמנותק מהסכסוך.
האפוטרופוס לדין משמש כזרוע ארוכה של בית המשפט ומציג בפני בית המשפט תמונה
רחבה המסייעת לו לדייק את הטיפול המשפטי עבור האדם המתקשה, לשמוע את קולו
ולתת לו מענה משפטי רחב, ממצה ויעיל... " (סעיף 6 לתגובה).

הכרעה

9. לאחר שבחנתי את כלל העמדות שלפניי, מצאתי שאין מקום לזמן את האפוטרופוס לדין
לחקירה.
אין מדובר במומחה מטעם מי מהצדדים ואף לא מטעם בית המשפט, אלא במי שמונה על
ידי בית המשפט, לשמש בתפקיד של עו"ד מייצג.

10. במסגרת תפקידו, חב האפוטרופוס לדין, בין היתר, בחובה אתית של שמירת חיסיון.
מטרת החיסיון הינה להבטיח יחסים של כנות ופתיחות בין האדם לבין עורך הדין שמייצגו.
אין בעובדה שמונה לאדם אפוטרופוס, כדי לפגוע בזכותו לחיסיון או להפחיתה, ואולי אף
להיפך, דווקא כאשר עומד לפנינו אדם שמונה לו אפוטרופוס בשל מצבו, נראה כי קיימת
חובה מוגברת לשמור על פרטיותו ועל זכותו לחיסיון.

11. גישה זו מתיישבת עם המדיניות השיפוטית הרצויה, שכן היא מאפשרת לאפוטרופוס לדין
כר נרחב לאסוף כל מידע רלוונטי לצורך ייצוגו של האדם, להציע פתרונות שיביאו לסיום

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

א"פ 8935-03-19 ע' ואח' נ' א' (אדם שמונה לו אפוטרופוס) ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

- 1 הסכסוך ואשר מתיישבים עם טובתו של האדם ולהציג לפני בית המשפט את המצב, באופן
2 שמשקף את טובתו של האדם, חף מאינטרסים חיצוניים.
3 בדרך זו, האפוטרופוס לדין, שמהווה "Officer of the court" מסייע לבית המשפט, להגיע
4 לפתרון הנכון והצודק, עבור האדם שבמרכז, הוא האדם שמונה לו אפוטרופוס.
5
6 12. גם העובדה שהאפוטרופוס לדין שומע את הצדדים המעורבים בסכסוך ואת הגורמים
7 הטיפוליים ומנסה לעיתים להביא להסכמות, מחזקת התרשמותי כי אין לחייבו להציג את
8 הדברים שנאמרו לו (גם בהתאם לכללי החיסיון החלים ביחס להליכי גישור), לא כל שכן
9 במסגרת מתן עדות או חקירה.
10
11 13. משאלו הם פני הדברים, מסקנתי הינה כי הכלל צריך להיות הימנעות מזימון האפוטרופוס
12 לדין להיחקר בבית המשפט, בפרט כאשר הוא ממילא יהיה מנוע מלענות על שאלות רבות
13 בשל החיסיון הקיים, בשל פרטיותו של האדם שלטובתו מונה וביחס לכל הנוגע למערכת
14 היחסים שביניהם.
15
16 14. כמו כן, מקובלת עליי העמדה כי יש להימנע, ככל האפשר, מזימון האפוטרופוס לדין
17 לחקירה בבית המשפט, בהיותו "שחקן חוזר" באולם בית המשפט.
18 במקרה כזה, אם יהיה חשוף לביקורת שיפוטית, בעקבות חקירה שיעבור על דוכן העדים, יש
19 חשש שיהיה בכך כדי לפגוע באפשרותו למלא את תפקידו באופן נקי מאינטרסים אישיים,
20 תוך מתן עדיפות עליונה וייחודית לטובת האדם שלטובתו מונה כאפוטרופוס, לא רק בתיק
21 הקונקרטי, אלא גם בתיקים הבאים והדבר יפגע בתכלית תפקידו.
22
23 15. יחד עם זאת, ניתן להניח כי לכלל זה יהיו חריגים, לדוגמא כאשר קיים חשש ממשי
24 שהאפוטרופוס לדין, בהתנהלותו או ביחסיו עם צדדים שלישיים, פגע בחובותיו כלפי האדם
25 שלטובתו הוא מונה, או בחובותיו כלפי בית המשפט, או אם פעל בניגוד עניינים וכיו"ב.
26
27 16. עוד ניתן להניח שיהיה זה לגיטימי לבקש כי האפוטרופוס לדין יבהיר לבית המשפט ו/או
28 לצדדים מדוע המליץ כפי שהמליץ, בפרט אם שינה המלצותיו לאורך ההליך.
29

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

א"פ 8935-03-19 ע' ואח' נ' א' (אדם שמונה לו אפוטרופוס) ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

17. לאור האמור, מצאתי כי הדרך הנכונה לקבל תשובות מהאפוטרופוס לדין, לשאלות שעשויות לעלות למי מהצדדים, צריכה להיות בדרך של משלוח שאלות בכתב וקבלת תגובתו בכתב.

17.1 אם יסבור האפוטרופוס לדין כי יש בין השאלות, שאלות שהוא מנוע מלהשיב להן, אם בשל חיסיון או משום שבתשובתו אפשר ותפגע טובת האדם שלטובתו מונה, או מסיבה אחרת, יבהיר זאת במסגרת תגובתו, ינמק מה הסיבה למניעה האמורה והאם ניתן מבחינתו להגיש את תשובותיו, כתשובות חסויות, לעיני בית המשפט בלבד.

17.2 לאחר קבלת התשובות, יוכל השואל לעתור לבית המשפט ולבקש הכרעה ביחס לשאלות שנותרו ללא מענה, ככל שתהיינה כאלו.

18. למען הסר ספק, לא מדובר בחקירה, לא כל שכן חקירה נגדית, אלא במתן הבהרות והסברים, לדברים שנכתבו על ידי האפוטרופוס לדין.

19. בדרך זו מצאתי לאזן בין זכותו של האדם שמונה לו אפוטרופוס לשמור על פרטיותו של האדם, על טובתו ועל זכותו לחיסיון, לבין זכותם של הצדדים האחרים המתנהלים בהליך, שהם על פי רוב קרוביו וגם הם מבקשים את טובתו, לקבל תשובות לשאלות שמתעוררות ואשר דרושות להם, על מנת שיבינו מה עמד בבסיס ההמלצות שניתנו על ידי האפוטרופוס לדין.

20. זאת ועוד, יש לזכור כי עמדת האפוטרופוס לדין הינה עמדה אחת מבין העמדות וההמלצות שעומדות לפני בית המשפט, בבואו להכריע בסוגיות העומדות לפניו ועוסקות בטובתו של האדם שמונה לו אפוטרופוס.

21. בנסיבות העניין, אני מורה כי המבקשים רשאים לשלוח לאפוטרופוס לדין שאלות, בתוך 20 יום מהיום שהוא ישיב בתוך 20 יום נוספים, במתכונת שפורטה לעיל.

החלטה זו ניתנת לפרסום, ללא פרטים מזהים.

21 ניתנה היום, כ"ט ניסן תשפ"א, 11 אפריל 2021, בהעדר הצדדים.

נאוה גדיש, שופטת

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

א"פ 8935-03-19 ע' ואח' נ' א' (אדם שמונה לו אפוטרופוס) ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

1
2
3